

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

M

Bescherming persoonlijke levenssfeer

TER BESLISSING

Datum

6 augustus 2025

Onze referentie

BZ2519107

Opgesteld door

Bescherming persoonlijke levenssfeer

Uiterlijk bij

22 augustus 2025

Plandatum/Deadline

Kamer

29 augustus 2025

Bijlage(n)

1

nota

Kabinetsappreciatie Commissie rechtsstaatrapport 2025

Aanleiding

- Op 8 juli jl. publiceerde de Commissie (CIE) haar jaarlijkse rechtsstaatrapport.
- De vaste commissie voor Europese Zaken heeft verzocht de kabinetsappreciatie van het rechtsstaatrapport te ontvangen voorafgaand aan het EU-rechtsstatelijkheidsdebat van 4 september a.s.
- De kabinetsappreciatie wordt interdepartementaal afgestemd in de CoCo van 26 augustus en de MR van 29 augustus. Net als voorgaande jaren wordt de appreciatie ook ondertekend door de ministers van JenV, BZK, OCW en de staatssecretaris RB. De kabinetsappreciatie ligt parallel aan hen voor ter akkoord.

Geadviseerd besluit

Uw akkoord met bijgevoegde kabinetsappreciatie van het CIE rechtsstaatrapport 2025.

Kernpunten

- In de kabinetsappreciatie wordt de Kamer voorzien van een reactie op het horizontale (algemene) deel en het NL landenhoofdstuk van het CIE rechtsstaatrapport 2025, waarop JenV, BZK en OCW input hebben geleverd.
- In de kabinetsappreciatie gaat het kabinet mede in op de constatering van de CIE t.a.v. HON en SLW vanwege zorgelijke rechtsstaatontwikkelingen in deze specifieke LS.
- De CIE constateert in het NL landenhoofdstuk dat NL op alle vijf aanbevelingen uit het rechtstaatrapport van 2024 vooruitgang heeft geboekt. NL heeft aanzienlijke vooruitgang geboekt vanwege de aannname van regels inzake draaideurpraktijken voor gewezen bewindspersonen. In het rapport van 2025 zijn vier andere aanbevelingen opgenomen, waaronder over transparantieregels rondom lobbyactiviteiten van bewindslieden en parlementariërs, en het voorstel van de Staatscommissie Rechtsstaat om de rechtsstaatcultuur te versterken.

Toelichting

CIE rechtsstaatrapport 2025 en de rechtsstaatdialogen in de RAZ

- Het CIE rechtsstaatrapport bevat een analyse van de rechtsstaat in de EU in brede zin, over alle EU-lidstaten (LS) afzonderlijk, en dit jaar voor de tweede

- keer over vier kandidaat-lidstaten (KLS). Voor de LS zijn aanbevelingen opgenomen, voor de KLS niet.
- Het CIE rechtsstaattrapport legt alle LS/KLS langs dezelfde rechtsstaat-meetlat aan de hand van 4 pijlers: justitiesysteem, anti-corruptiekader, mediapluriformiteit en *checks and balances*. In het rechtsstaattrapport 2025 is voor het eerst een interne markt dimensie toegevoegd, met aandacht voor gedegen wetgeving, regels inzake overheidsopdrachten en de stabiliteit van het regelgevingskader.
 - Doel van het jaarlijkse CIE rechtsstaattrapport is om mogelijke rechtsstatelijke problemen in een vroeg stadium te detecteren en te voorkomen dat deze uitgroeien tot een schending van de rechtsstaat door middel van een constructieve dialoog met LS. Het toetredingsproces, evenals het jaarlijkse uitbreidingspakket met de afzonderlijke landenrapportages en de daarin vastgestelde aanbevelingen, blijven leidend voor de lopende toetredingsonderhandelingen met de KLS.
 - O.b.v. het CIE-rechtsstaattrapport vinden er vier keer per jaar rechtsstaatdialogen plaats in de RAZ; naast de horizontale rechtsstaatdialoog over de algemene trends in de EU en de vier KLS, vinden drie landenspecifieke rechtsstaatdialogen plaats waar vier LS per keer worden besproken (geen bespreking van KLS). Deze landenspecifieke rechtsstaatdialogen zijn gebaseerd op de landenhoofdstukken van het rechtsstaattrapport.
 - Tijdens de RAZ van 16 september a.s. vindt de jaarlijkse horizontale rechtsstaatdialoog plaats. De vier KLS (Albanië, Montenegro, Noord-Macedonië en Servië) zijn bij deze discussie aanwezig.
 - Tijdens de RAZ van 17 november a.s. staat de eerstvolgende landenspecifieke rechtsstaatdialoog met BUL, TSJ, DUI, IER op de agenda.

Datum

6 augustus 2025

Onze referentie

BZ2519107

Aanbevelingen van CIE aan NL in rechtsstaattrapport 2025

- 1) Inspanningen blijven leveren om de personeelstekorten en de moeilijke arbeidsomstandigheden in het justitieel stelsel aan te pakken;
- 2) Strengere transparantieregels vaststellen voor lobbyactiviteiten voor leden van de regering en het parlement;
- 3) Geplande hervorming van publieke media doorzetten ter versterking van het bestuur ervan en van het vermogen om journalistieke normen te handhaven, rekening houdend met de Europese normen inzake publieke media;
- 4) Voortwerken aan het voorstel van de Staatscommissie Rechtsstaat ter versterking van een rechtsstaatcultuur, onder meer door het opzetten van een gestructureerde dialoog tussen staatsmachten o.b.v. een "rechtsstaatagenda"

Overige aandachtspunten

- CIE merkt op dat belangrijke waarborgen voor rechterlijke onafhankelijkheid veelal gebaseerd zijn op cultuur. Volgens rechterlijke instanties en organisaties vanuit rechtspraak zouden deze steviger moeten worden verankerd in wet- en regelgeving gelet op het huidige politieke klimaat.
- CIE stelt dat de reguliere wetgevingsprocedure voor belangrijke wetgevingsvoorstellen op gebied van migratie en asiel is omzeild door een beperkte consultatietermijn.
- In de kabinetsappreciatie is een reactie op deze aanbevelingen en constatering van CIE opgenomen. Ook is opgemerkt dat bewindspersonen van het demissionaire kabinet zich momenteel al aan naleving van de regels van het wetsvoorstel inzake regels en integriteit en vervolgfuncties (momenteel aanhangig bij Eerste Kamer) hebben verbonden.